NYHETER

DYR SYKDOM: Norway Royal Salmon har fått påvist fiskesykdommen ILA ved to ulike anlegg. Nå må selskapet drepe minst 500.000 fisk. Ytterligere 1,2 millioner kan også bli destruert. Dette vil koste 25 millioner.

Mener Niva gjør for dårlig jobb

FORURENSING

Raunes Fiskefarm i Vats, i Rogaland, ber Den nasjonale forskningsetiske komitéen Nent, vurdere hvordan Niva har utført sin rolle som miljøovervåker.

Kjersti Sandvik
Bergen

Norsk Institutt for Vannforskning, Niva, er engasjert av AF Decom til å drive miljøovervåking i Yrkesfjorden, som er en del av Vatsfjorden. AF Decoms virksomhet er å hugge opp utrangerte oljeinstallasjoner på Raunes i Vats.

Gjøres ikke skikkelig

Styreformann i Raunes Fiskefarm, Karl Johan Lier, mener myndighetene ikke tar ansvaret med å rydde opp etter oljevirksomheten i Nordsjøen på alvor.

– Det blir sagt at opphuggingen av gamle plattformer må skje i Norge fordi det skal gjøres på en skikkelig måte. Det er ikke tilfellet. Det gjøres på billigst måte etter ønsker fra selskapet, sier Lier. Han mener Niva blander roller og ber derfor Nent vurdere saken. Etter at opphuggingen startet i Yrkesfjorden i 2009 har nivået av kvikksølv gått opp.

– Nå nærmer vi oss grensen der gravide og barn blir advart mot å spise fisken. Vatsfjorden har kommet på et nivå med andre industrifjorder etter at opphuggingen startet, sier Lier.

Han mener myndighetene ikke har stilt nødvendig krav som gjør at opphuggingen skjer på en forsvarlig møte. Det er både yrkesfiskere og oppdrettere i Yrkes- og Vatsfjorden.

Habilitet

I brevet til Nent skriver Raunes Fiskefarm blant annet at: «Det er vår oppfatning at Niva i overvåkningsoppdraget for AF Decom på Raunes ikke oppfyller de krav som må stilles til (i) habilitet/uavhengighet og også (ii) faglig standard/kvalitet for et så viktig samfunnsoppdrag at vi nå ber om Nents vurdering om Niva har brutt Nents etiske retningslinjer.» – Vi mener Niva har blandet roller og ikke har opptrådt uavhengig. Raunes Fiskefarm ber derfor Nent vurdere dette og komme med en uttalelse, sier Lier. Miljødirektoratet har heller ikke utført sin rolle på en god måte, mener Lier.

I brevet til Nent viser Raunes Fiskefarm til flere eksempler der de mener direktoratet bevisst har gjentatt Nivas uttalelser om mengde PCB og kvikksølv i sjømat, og sett bort fra at Nasjonalt Institutt for Sjømat- og ernæringsforskning, Nifes, hadde andre og høyere målinger.

Verre og verre

Lier mener situasjonen i Vats bare har blitt verre og verre ettersom omfanget av opphuggingsvirksomheten har økt. I brevet til Nent står det: «Vi har løpende engasjert sakkyndig ekspertise, og kommet i kontakt med andre myndighetsorganer, enkeltpersoner engasjert i politikk, organisasjoner og samfunnslivet for øvrig. Disse har etter hvert delt våre oppfatninger og anmodet oss om å fortsette engasjementet i denne saken. Det er derfor vår oppfatning at denne anmodning i realiteten også pålegger Nent et stort ansvar og at å vurdere og ta stilling til denne anmodning er krevende både faglig i forhold til ressursbruk og i kravet til uavhengighet.» Brevet er omfattende med mange eksempler og har 90 bilag.

kjersti.sandvik@fbfi.no
Tlf: 93256326

FAKTA: OPPHUGGING

- AF Decom driver sanering, demontering og opphugging av utrangerte oljeplattformer på Raunes ved Vatsfjorden.
- Helt siden starten i 2005 har deler av lokalbefolkningen etterlyst bedre miljøovervåking.
- Niva startet sin miljøovervåking i 2009
- I arbeidet brukes skjærebrenning
- Miljøvernforbundet avdeling Vats har avdekket nivåer av blant annet kvikksølv og pcb som følge av virksomheten
- Det var ikke kvikksølv i fjorden og i sedimentene rundt Raunes før AF Decom etablerte seg.
- Vatsfjorden har heller aldri hatt forurensende industri, heller ingen annen virksomhet som har sluppet ut kvikksølv, PCB, PFOS, dioksiner og andre lignende prioriterte gifter

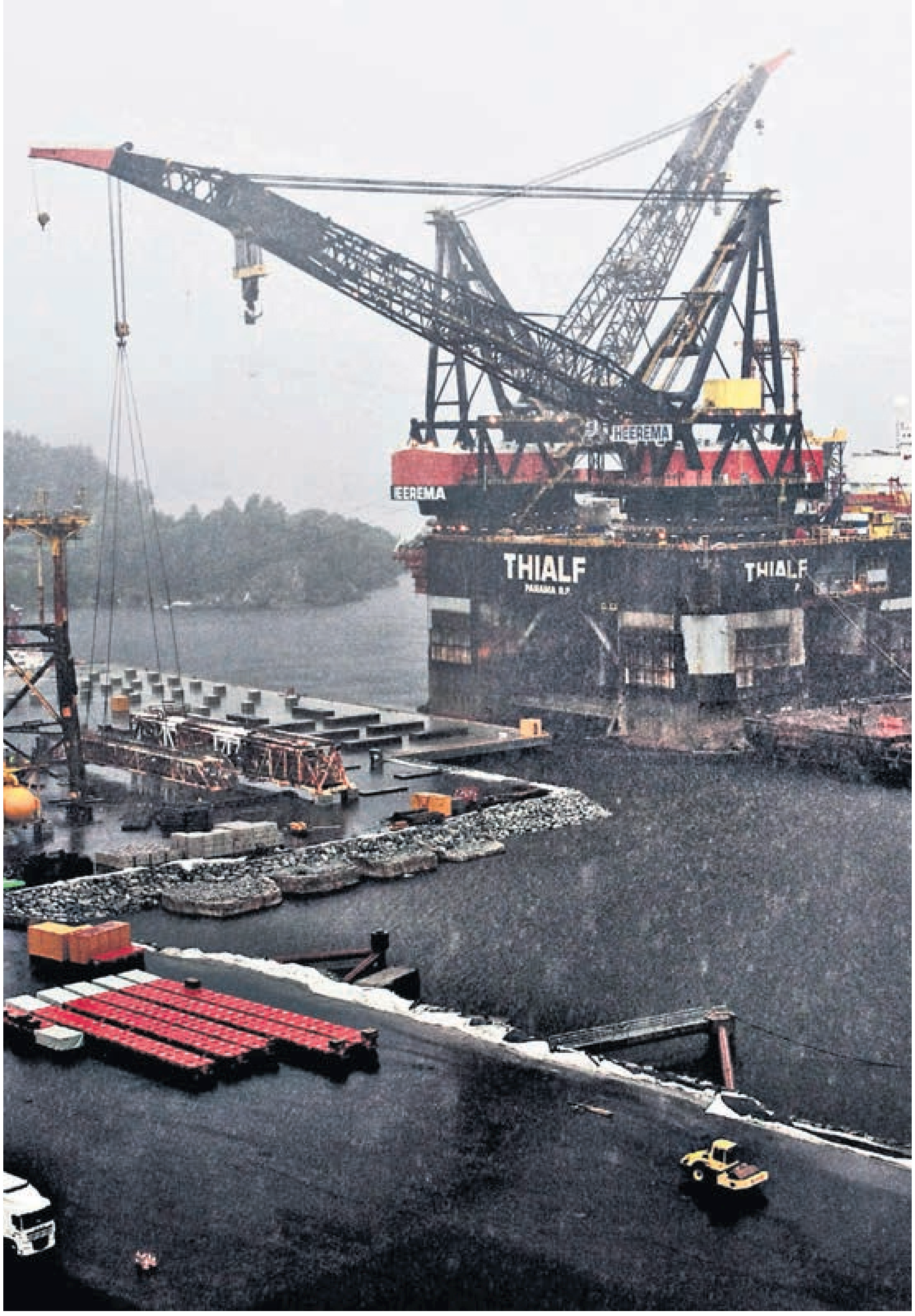

VATS I VINDAFJORD: Lokalbefolkningen i Vats har hele tiden vært kritisk til hvordan miljøet blir ivaretatt når utrangerte oljeplattformer hogges opp ved fjorden.
ARKIVFOTO: ADRIAN ØHRN JOHANSEN

Vil ikke kommentere

Medierådgiver i Niva, Harald Bonaventura Borchgrevink, sier Niva ikke har annen kommentar til saken enn at de vil avvente svar fra Nent.

– Vi har registrert henvendelsen og lar Nent gjøre jobben sin. Så får vi eventuelt komme tilbake, sier Borchgrevink. Heller ikke Miljødirektoratet ønsker å kommentere innhold i klagen før Nent har behandlet saken.

– Det blir uryddig å kommentere dette nå, sier Ingvild Marthinsen, fungerende avdelingsdirektør, ved industri og havavdelingen i Miljødirektoratet. – Vi tar til etterretning at noen mener vi har opptrådt uryddig. Vår rolle er å følge opp de bedrifter som har tillatelse til utslipp, og nivåer av miljøgifter utenfor anleggene. Vi mener det ikke er høye nivåer fra virksomheten i Vats, sier hun.

Mangler forhåndsundersøkelser

I sin klage til Nent problemtaiskerer Raunes Fiskefarm også at det aldri ble gjort grunnlagsanalyser av stedet før produksjonen kom i gang. De viser til at sakkyndige rådgivere fra AArhus Universitet understreker hvor viktig det er å ha mest mulig grunnlakskunnskap før et så omfattende prosjekt settes igang. «I den sammenheng er det også snakk om å undersøke hvilke stoffer bedriften arbeider med, lage metoder for hvordan man kan detektere utslipp og på hvilken måte man kan forbedre arbeidsteknikker, foreta en grundig gjennomgang av konsekvensanalysen og om mulige utslipp osv.

I Vats ble det aldri utferdiget en slik grunnlagsanalyse basert på at det kunne skje utslipp av prioriterte stoffer. AF Decom selv uttrykte overfor omgivelsene at det ikke skulle skje utslipp av en dråpe forurensning i forbindelse med opphuggingsvirksomheten,»

Raunes Fiskefarm klager på Niva

Intrafish. 08.09.2015 03:15

Raunes Fiskefarm i Vats, i Rogaland, ber Den nasjonale forskningsetiske komitéen (Nent) vurdere hvordan Niva har utført sin rolle som miljøovervåker.

© Intrafish

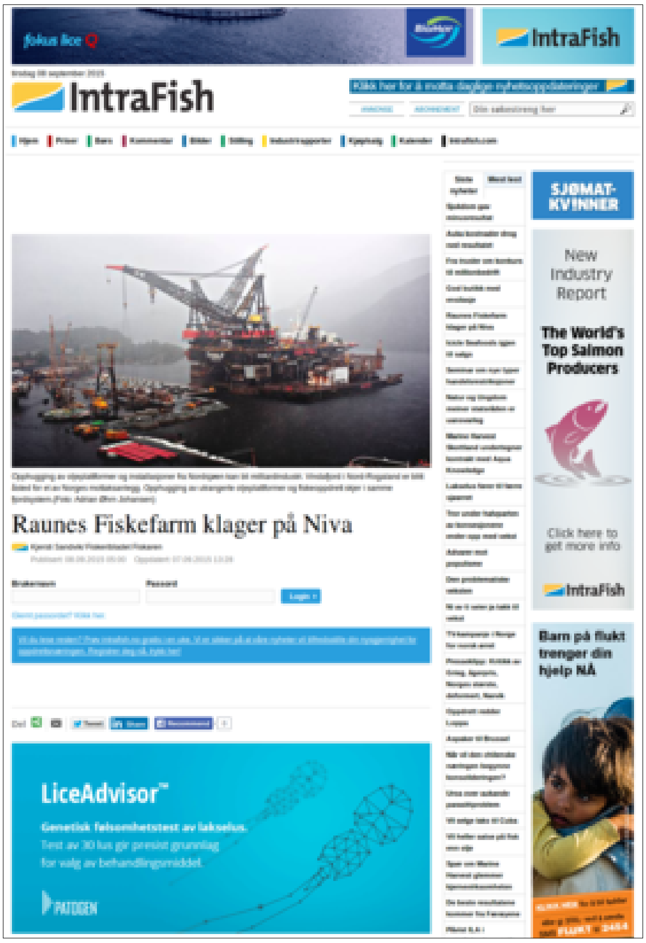
IntraFish

Klikk her for å motta daglige nyhetsoppdateringer

Raunes Fiskefarm klager på Niva

Login

FOTO: GRETHE HOPLAND RAVN

nender og «kjenna på naboen».

som gjer at oppturane hennar blir veldig høge og nedturane så alvorlege at ho faktisk må leggjast inn på psykiatrisk sjukehus. Ho seier sjølv at ho aldri kunne klart seg utan humor i slike stunder.

Etter besøket på SMV, tok teamet turen til Skånevik ungdomsskule, der Galtung også for ungdommen fekk setja fokus på kor viktig det er å ikkje stå åleine når ein har det tungt.

— Å gå igjennom tunge stunder er vanskeleg, men det som er positivt midt oppi dette er at ein gjennom prosessen lærer seg sjølv å kjenna mykje betre, seier Galtung.

Skal vurdere NIVA si rolle i Raunes-saka

Den nasjonale forskingsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT) tar ei oppmoding om å vurdere Norsk insitutt for vannforskning (NIVA) kan ha brote etiske retningslinjer i sitt arbeid for AF Decom i Vats på alvor.

Jakob Hatteland har engasjert seg sterkt i Raunes-saka som på ny kjem opp for etiske forskingskomiteen. FOTO: ARNE FRØKEDAL

Raunes Fiskefarm AS har skrive eit 87 sider langt brev til NENT-sekretariatet, kor dei oppmodar komiteen til å ta stilling til om NIVA har brote etiske retningslinjer i samband med oppdrag for AF Decom.

I brevet peiker Raunes fiskefarm på ei rekke forhold dei ønskjer ei forskingsetisk vurdering av. Dei stiller mellom anna spørsmål om NIVAs faglege vurderingar. Dette mellom anna på bakgrunn av resultata NIVA legg til grunn når det gjelder utslepp av gift frå opphogginga av offshore-installasjonar, er langt i frå resultata forskingsmiljøa som Raunes Fiskefarm har funne. Blant ei rekkje andre punkt legg ein vidare vekt på at ein tilsett i NIVA ved et tilfelle skal ha opptrådt som «pressetalsmann» i eit intervju med Haugesunds Avis, kor ein la til grunn at den andre parten sine forskingsresultat ikkje kunne leggjast til grunn. Dei tek også opp at ein NIVA-tilsett skal ha hatt ei rådgjevrarolle for eit vitne frå Miljødirektoratet i ei rettsak mot ConochoPhillips i 2014.

— Bekymra for miljøet

NIVA, som er ein stiftelse med eit styre som er oppnemnd av Klima- og miljødepartementet, Norges forskingsråd og NIVAs tilsette, blir rekna som landets leiande og viktigaste institusjon for vassforsking. I tillegg til å ha fagleg ansvar for overvaking, sel dei slike tenester i den kommersielle marknaden.

I brevet til NENT legg Raunes Fiskefarm AS, godt støtta av ekspert-hjelpa som medeigar og industrigründar Jakob Hatteland frå Vats har finansiert, til grunn at dei ikkje har nokon politisk agenda, utanom å vere bekymra for det lokale miljø og tapte forretningsmoglegheiter.

— Fordi offentlege instansar og samfunnet generelt legg stor vekt på NIVAs undersøkingar, vurderingar og konklusjonar, er det etter vår oppfatning av største verdi at det ikkje bør vere tvil om NIVAs uavhengigheit og faglege standard, heiter det i brevet.

Raunes fiskefarm legg til grunn at NIVA i overvakingsoppdraget for AF Decom på Raunes ikkje oppfyller dei krav som må stillast til habilitet og uavhengigheit. Vidare legg dei til grunn at dei heller ikkje oppfyller krav som må stillast til standard og kvalitet for eit så viktig samfunnsoppdrag.

— Me registrerer at NENT har mottatt eit skriv. Me vil la NENT gjere jobben sin, så kjem me med våre innspel om me blir bedt om det. Utover det har ikkje me nokon kommentar, seier medierådgjevar Harald Bonaventur Borchgrevink i NIVA til Grannar.

Ber direktoratet om svar

NENT legg i ein e-post til Miljødirektoratet til grunn at saka reiser spørsmål av stor samfunnsmessig verdi, knytta til forskingsetiske prinsipp om uavhengigheit, openheit og føre var-prinsipp. Som ein del av saksgrunnlaget før vidare behandling har dei no bede Miljødirektoratet om å gjere greie for korleis metodikken som er fremja i saka frå Raunes fiskefarm er handtert av direktoratet, og kva som ligg til grunn for dei vurderingar som er gjort i avgrensinga av kva som er relevant kunnskap. NENT ber òg direktoratet om å gjere greie for korleis før-var-prinsippet er institusjonalisert i Miljødriektoratets arbeid.

NIVA måtte i 2012 tåle kritikk frå NENT då dei gav etter for press frå oppdragsgjevar AF Decom, og bytta ut ein fiskar som leverte fangst til forskarane.

Vann 3,1 millionar

Ei 65 år gamal dame kunne laurdag jubla som nybakt millionær.

Dette er lykkerekkja til den heldige Lotto-vinnaren frå Skånevik: 1-4-16-21-25-32-34.

I alt fem personar hadde desse tala då Norsk Tipping let kulene rulla laurdag kveld. Kvar av dei vann 3.122.755 kroner.

Vinnaren frå Skånevik har valt å vera anonym og det er mange i bygda som i desse dagar går rundt og undrar på kven den heldige 65-åringen er. Ifylgje Norsk Tipping blei kupongen kjøpt på Spar Valen.

Betalar ned gjeld

Til Norsk Tipping hadde ho denne kommentaren då telefonen frå Hamar kom.

— Eg såg trekninga på tv, og gjekk gjennom kupongane etterpå. Eg hadde aldri trudd dette skulle skje meg, seier den lykkelege kvinna som opplyser at ho skal bruka pengar på å nedbetala litt gjeld.

Sjansen for å få sju rette er 1:5,4 million per rekkje.

Det har gått nesten eitt år sidan Etne fekk sin første tippemillionær. I Vindafjord er det vel fire år sidan første storpremie kom (sjå oversikt for dei siste ti åra).

Siste millionpremiar i Etne kommune

Spel	Premie	Kjønn	Kommune	Dato
Lotto	3,1 mill	Kvinne	Etne	19.09.2015
Joker	3,1 mill	Mann	Etne	22.10.2014
Lotto	1,9 mill	Kvinne	Etne	30.08.2014
Lotto	1 mill	Mann	Etne	30.03.2013
VikingLotto	4,7 mill	Mann	Etne	25.06.2005

Siste millionpremiar i Vindafjord kommune

Spel	Premie	Kjønn	Kommune	Dato
Lotto	2,5 mill	Mann	Vindafjord	21.05.2011
VikingLotto	1,5 mill	Mann	Vindafjord	18.05.2011
Lotto	3,1 mill	Mann	Vindafjord	14.05.2011
FLAX	1 mill	Kvinne	Vindafjord	22.05.2010
Lotto	1 mill	Kvinne	Vindafjord	27.09.2008
Lotto	2,1 mill	Kvinne	Vindafjord	12.04.2008
Lotto	1,9 mill	Kvinne	Vindafjord	20.10.2007
Joker	2 mill	Mann	Vindafjord	05.08.2006
Lotto	1 mill	Kvinne	Vindafjord	02.07.2005

Statistikk frå Norsk Tipping viser at Hordaland, saman med Akershus og Oslo, har flest tippemillionærar. Sidan 1978 har 824 hordalendingar stukke av med milliongevinst til ein samla verdi av vel 2,5 milliardar kroner. Rogaland har hatt 574 millionvinnarar i perioden.